

MOHÁCSI HIRLAP

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

Előfizetési ára:

Negyedévre 1 pengő 60 fillér

Száma: 16 fillér.

Szerkesztőségi 107, kiadóhivatali telefon sz. 67.

Az ünnepi törvény.

Történelmünknek sok lapját kell visszafelé lapoznunk — mondotta Kállay miniszterelnök a hősi halált halt kormányzóhelyettes emlékének és a nemzet hálájának megörökítéséről szóló törvényjavaslat képviselőházi tárgyalása alkalmából — amíg ismét eljutunk azokba az időkbe, amikor a nádor, az országbíró és az egyháznak páncélba öltözött főpapjai személyesen szálltak hadba. Ezeknek a daliás időknek emlékezetét idézi föl a kormányzóhelyettes, aki az ország legmagasabb közjogi méltóságában — noha sem tiszte, sem törvény szerinti kötelessége nem volt — nemes becsvágytól, fiatalos tetterőtől, példaadó hazaszeretettől sarkalva önként állott a küzdők közé, mégpedig nem vezéri sisakban, hanem szerény tiszti ranggal, a főhadnagyi kétszillaggal. Ilyen ragyogó példának törvénybeiktatásával a nemzet nemcsak Horthy István iránti háláját rója le, hanem történelmi értéket is őriz meg az utókor számára.

Ünnepi törvényt iktat be a nemzet, a kegyeletet és hálát, a Horthy nemzetségnek a magyar nemzettel teljes egybeforrását, amely mögött ugyan mélységes gyász van, de ugyanakkor ott van nagy-szerűsége a hősi halálnak, mert Horthy István, a kormányzóhelyettes, akit kiemelt a nemzet, magas polcra helyezett, most teljes egyenlőségben el nem választható közösségben olvadt össze a nemzet annyi hű fiával, minden magyar hőssel, halottal. Ő a legtöbbet adta, fiatal életét. A legtöbb nem lehet több, vagy kevesebb, mindenkinél egyenlőt jelent és a vezető legnagyobb dicsőségét érte el, a legnagyobb irányítást adta, amidőn egyenlővé lett az áldozatban, hazája szolgálatában minden szenvedőjével a magyar világnak.

E törvénycikk összeforrasztja, összekovácsolja a hősi halált halt kormányzóhelyettesben a multat, a magyarság tragikus halálvergődésében Istentől küldött Kormányzóknak a jelent, aki a legtöbbet vesztett és legnagyobb gondot visel vállán és egykővácsolja a kicsiny árvában a nemzet jövőjét.

A nagy közösség, amelyben a nemzetnek egyé kell fornia a kötelességteljesítésnek és áldozatvállalásnak elismerése is. Ezért tartalmazza a törvényjavaslat az özvegyről

és kisiúrról való gondoskodáson túl a háború minden özvegyéről és árvájáról való gondoskodást. És ezen gondoskodásnak súlypontja nem az anyagiakban van, hanem kifejezője a nemzet nemes-ségének és áldozatkész-ségének.

Csak az a nemzet halhatatlan, amely életüket áldozott hősei lángoló tüzeiben újjá-újjá éledve mindig új és új harcokra indul azért a földért, azért az Eszményért, ami mindannyiunknak a legdrágább: Édes Hazánkért.

A mohácsi Ferencesek története.

Ez évben hármass jubileumi dátumhoz érkeztek a mohácsi Ferencesek. 1642. évből származó okirat szerint a török hódoltság alatt a Boszna Argentina rendtartomány Pátere Mohácson is felállították a boszniai Szrebreniciáról (Argentina) fel egész Budáig terjedő működési útvo-nalukon missziós állomásukat.

1693-ban véglegesen letelep-szenek először a város alsó részében, közel a Dunaparthoz a szent Borbála templom romjai közelében. És végül 1743-ban a külvárosban fejezik be nagy nehézségek leküzdése után kis rezidenciájuk és templomuk építését.

Bár még messzebbre nyulik vissza a Ferenceseknek itteni működése, de meglévő okmányok igazolta 300—250 és 200 esztendő is olyan nagy távolság, hogy annak helybeli és a mes-sze környékre kiterjedő és esemé-nyekben gazdag adatait feldolgozva fellárni és a nagy nyilvánosság elé hozni — a mai nehéz történelmet alakító napokban nemcsak hasznos, hanem a legszebb és legméltóbb jubileumi megemlékezés.

Páter Unyi Bernardin a mohácsi Ferencesek fáradhatatlan házfőnöke áthatva attól a tudattól, hogy Mohács történelme beleivódott a nemzet történelmébe s ennek dacára a városról, már a mohácsi vész előtt is kimu-tathatóan itt működött, hatalmas felmérhetetlen vallási és kulturális munkát kifejtett Ferencesek hi-tetetlen nehézségeket áthidalat apostoli munkájáról, a volt mohácsi gimnázium, a sokacság mohácsi letelepedéséről a Ferencesek filozófiai és teológiai stu-

diumáról vajmi keveset tudunk, — fáradtságot nem kimélve hatalmas, egy egész évet felölelő kutató-munkába kezdett. Kutatásai során, miután a mohácsi zárda iratait az 1704-iki szerb betörés, majd Mohácsot is végigsöp-
pésztis elpusztította a gyöngyösi és budai zárda okmánytárát felkutatva a mohácsi Ferencesek történelmének megírásához szükséges adatokat mintegy 100 küt-főből gyűjtötte össze. A feldolgozás újabb esztendőt vett igénybe s most a jubileum esztendejében előttünk fekszik a 140 gépelt oldalra terjedő történelmi mű, amelynek minden sora okmányokkal, levelekkel dekrétumokkal nyert alátámasztást. Rengeteg szorgalom, sok önálló kutatás gyümölcseként rengeteg ismeretlen dolog került felszínre és a szakkörökben nagy meglepetést, megbecsülést, fog kivantani. A mű a Gyöngyösi Ferencesek könyvsorozatába fog még ez évben megjelenni s nemcsak egyházi körökben, de történet és néprajzi körökben is nagy érdeklődéssel várják a mű megjelenését, mert igen sok értékes eddig ismeretlen adat tartalmaz a mohácsi vészre vonatkozó, valamint az illir nyelv-járásokról, a délszláv katolikusok letelepedésére vonatkozóan.

Egy háborúktól teleszabdalt, 150 éves rabságban megkín:ott kor történelméből megtalálni a valóságot a sok apró töredékből teljes egészet alkotni, nehéz munka, sok szorgalmat, kitartást, tudást igényel, mert, amint találóan írja *Páter Unyi Bernardin* előszavában: Nagyon is tudatában vagyok Plinius római történetíró szavai igazságának: „Ne-

héz dolog régmultat ujdonságba öltöztetni, újnak tekintélyt, avult-nak szépséget, unottnak bájít és és kétségesnek hitelt adni, mégis megkísértem a mohácsi Ferenceseknek monografiáját megírni. Minden történetírási követelmé-nyeknek szemmel tartásával igye-keztem magam a tárgykörbe beleélni az ehhez szükséges régi és újabb történelmi munkáknak provonciai és házi protokollu-moknak, dokumentumoknak, irat-oknak szorgos átkutatása és áttanulmányozása által, hogy e művem megírásával egyrészt elődeik munkáját és érdemeit felszínre hozzam és a történelmi megemlékezés fényénél bemuta-sam, másrészt *Mohács város régmultjára vonatkozó ismeret-köri kiszélesítem*. A mohácsi rendház a mindig nagy kiterjedésű Boszna-Argentina, később Kapisztrán provonociának csak egy kis stációja volt és városunk életében egy intézmény csupán, de évszázados multját tekintve eleven és alkotó része a dicső-séggel övezett kapisztránusoknak s egyik legrégebbi erőtenyező Baranya mélyen vallásos, nemzeti és kulturális életének kiala-kításában.

Ennek a Ferences őrhelynek, viszontagságos felépítését, elhi-vatását, hol nagyobb, hol kisebb körzetben való tevékenykedését és helyállását tárja elénk a szer-ző s soraiból felénk sugárzik az Istenbe vetett végtelen hitből fakadó teremtő munka és élet az omladékok felett a 150 éves törökriabság után.

A könyv három fejezete fog-lalkozik a Ferencesek mohácsi letelepedésével, a törökhódoltság és a törökhódoltság utáni mű-ködésükről.

Miként Mohács városának keletkezése kezdetbeni fejlődése és további élete — írja a szerző — nagy homályba borul, ép úgy a messze századok bizonytalanságába vész a Ferencesek városunkba való első letelepedése is. Országunkba rend-alapító szent Ferenc halálát követő első évtizedben 1222—1231 között történtek az első beszí-várgások és az ország sok egyéb helyén kívül Pécselt is leteleped-tek, igaz, hogy e zárdáknak és telepeknek legnagyobb részét Butu Khan tatár hordái felgyújtot-ták. A második ferences telepü-lés IV. Béla király visszatértevel vette kezdetét. Ő maga és felesége is szent Ferenc Harmadik rendjének tagjai és hatalmas pártfogói voltak. Mohács az ed-dig feikutatott okiratok szerint csak a XV. század elején kezd

mint civitas város szerepeini, amiből következik, hogy addig a Ferencesek itt még nem telepedhettek le legfeljebb a pécsi zárdából járhattak ide az atyák missziós körútra.

Minden rendelkezésre álló kútfő szorgos áttanulmányozása után, annyi azonban megállapítható, hogy a mohácsi vész előtt már voltak városunkban Ferencesek.

1578-ból származó okmány felsorolásában Mohács is szerepel. A török felperzselte a várost s ekkor pusztulhatott el a zárdá is. A mohácsi zárdá halottas évkönyve megemlíti többek között azt is, hogy Tomori Pál, — ki tudvalevően szintén ferences szerzetes volt — fővezérel együtt többek estek el a testvérek közül. A Ferenceseknek a mohácsi vész előtti időben való letelepedését igazolni látszik a zárdá irattárának feltett kincse, 1691-ből származó I. Lipót császártól származó kiváltságlevél, mely szent Ferenc iránti tiszteletből és rendjének buzgó működése elismeréseképpen megengedi, hogy többek között a mohácsi zárdá a török hódoltság előtti időkben birtokolt területeken zavartalanul folytathassa működését.

A török hódoltság alatt, magánházakban lakva a törökök bizonyos pénz lefizetése ellenében engedték meg a ferenceseknek a katolikus hívek összegyűjtését és a szentségek kiszolgáltatását. Hogy a dunamenti katolikus magyarság s így Mohács katolikusága is nem szívódott fel a törökök szemhunyása mellett terjeszkedő református felekezetekbe, az jobbra az itteni ferences misszionáriusok önfeláldozó működésének köszönhető, akik az erdőkbe rejtőzött híveket is felkeresték állandó életveszedelem közepette.

A ferenceseknek szereplése és eredményekben gazdag munkálkodása Mohács városában és messze környékén a törököknek Baranyából 1686-ban történt kiverése után nyeri el teljes jelentőségét. Aminthogy a gyászos emlékü mohácsi csatában együtt véreztek a hazáért, sok ezer magyar hőssel és a török megszállás vigasztalhatatlan hosszú másfél százados korszakában hűségesen kitartottak a megmaradt és bujdosó katolikus nép mellett, úgy az újjászületés óráiban ismét megjelennek, hogy az elődök apostoli buzgóságával és keménytűréssel jobbukat nyújtásuk az elárvult délvidéki megyék és városok szellemi, lelki és gazdasági újjáépítésében. A mohácsi zárdá rendházfőnökeinek névsorában első főnökként Péter *Nemci Péter* szerepel 1693. év-ből, ki az első rezidenciát felépítette, a hívők közreműködésével.

A könyv további fejezeteiben hűen leírja a szerző a zárdá fejlődését az 1693-ik esztendőtől kezdődően. Előbb a Dunapártján épül fel a zárdá, majd ismeretlen okokból külvárosban telepednek le. Hosszú fáradságos küzdelemes esztendők következnek s a zárdá mindezeket átveszeli, majd *Klimó* pécsi püspök, a zárdá legnagyobb jötevője, püspöksége alatt hatalmas fejlődésnek indul.

Külön érdekessége a könyvnek a Szent Antal búcsúról írt

fejezete, a mohácsi első gimnázium keletkezése és működése, valamint a mohácsi sokakok származása, letelepedéséről írt igen értékes tanulmány, amire majd még visszatérünk.

Örömmel köszöntjük ezt a hatalmas történelmi, komoly érvekkel és kútfőkkel alátámasztott

Mohácsi diákok a felszabadult Délvidéken.

(Folytatás.)

Koromsötét éjszakában gördül ki vonatunk reggel fél 5 órakor a zombori állomásról. Egymás után hagyjuk mögöttünk a gazdag bácskai községeket, Hódsgót, Paripást, lassan hajnalodik, majd vörös tányér alakjában felbukkan keleten a kéklő horvát hegyek ormai mögül a még mindig nyáriasan fiatal nap. Feltűnik Ujvidék elővárosai, gyártelepek tanúskodnak arról, hogy egy nagyobb municipium közelében járunk, diáksapkás gyermekek kapaszkodnak vonatunkra, kattognak a váltók, a sínpar egy szorosan egymáshoz kötődik raktárak, vasúti teherkocsik bukannak fel egyre szaporábban s már meg is áll vonatunk az ujvidéki állomás modern épülete előtt. Kinézek a vonatablakon s már felfedezem *dr Gyarmati Imre* városi tanácsnok Mohácsról jól ismert katonás, elegáns alakját. Vidáman mosolygva üdvözlő s pontosan és céltudatosan kidolgozott programmal fogad. Sietünk a város modern palotái között reggelizni, majd vissza a városrészre, ahol *Gyarmati* tanácsnok hivatalában gyűlünk össze egy pillanatra, hogy meghallgassuk tájékoztatását a város fejlődéséről, múltjáról és jövőjéről vonatkozólag. Már ismét újra lent vagyunk az egyre forgalmasabb utcákon s pillanatra bemegyünk a r. k. fő plébániatemplom régi francia székesegyházakra emlékeztető hatalmas főhajójába. Majd megyünk tovább a leventetthonba. Hatalmas arányú épület, a modern építészet remekműve. Belépünk az 1080 személy befogadására alkalmas színházi előadóterembe, ahol éppen a Bánk bán próbája folyik s megilletődve hallgatjuk néhány percig a halhatatlan mű dialógusait. Majd a legmodernebbül felszerelt világos, napfényes tornacsarnokba lépünk. A modern testnevelés valóságos temploma ez, ahol a legtökéletesebben felszerelt tornaszerek várják a testedzésre váro ifjúságot. Már megyünk is tovább, következik Ujvidék legfőbb nevezetessége, a Báni palota, vagy hivatalos nevén a Közigazgatási palota. A jugoszláv kormány 90 millió dinárt áldozott a kolosszális arányú épületre, mely Európa egyik legmodernebb épülete. Valóban méltó hely egyetem számára, mert amint fáradhatatlan vezetőnk, *dr Gyarmati Imre* mondja, az épületet a magyar kormány egy később felállítandó közgazdasági egyetemnek szánja. Egyelőre már ez évben itt kap helyet egy kereskedelmi főiskola, mely Kassa után a második az országban. Tudomány csarnokai aligha találhattak volna méltóbb épületet. Távozzunk, hogy a keleti stílusban épült szerb püspöki palota mögött álló barokk izlésű szerb

munkát, mely sokoldalúságánál fogva nemcsak a mohácsi zárdá történelméről tárja fel, hanem a város történetének, egyik legértékesebb és kétségtelenül legértékesebb történelmi gyűjteménye lesz.

A könyv megjelenése iránt nagy érdeklődéssel tekintünk.

gyjváltásnál. Itt a búcsú perce. Beszállás előtt még egy meleg kézszorítás a mi fáradhatatlan, kedves, vendéklátó vezetőnkől, *dr Gyarmati Imréről*, akinek szavakkal ki nem fejezhető hálával tartozunk mindazért, amit egy nap alatt Ujvidéken láthattunk. A hajó teste megrezdül, búcsút intünk Ujvidéknek, a parton egyre kisebbedő barátainknak s lassan elindulunk az aláhulló alkonyatban utunk végéig: Mohács felé — haza. *Gaál Endre.*

„Kedves Katona Bácsi! ...

Mi nagyon sokat gondolunk magukra és imádkozunk naponta. Tudjuk, hogy Katona Bácsi sokat szenvednek édes hazánkért. Kedves Katona Bácsi! Az egész gyereksereg szépen tiszteli amiért olyan szívesen védik a magyar hazát. Ha nem védnek már itt rabolna, gyilkolna az orosz. Azoknak a csunya oroszoknak van kedvük háboruzni? Miért nincs békeség, akkor nekünk is jobb lenne az életünk. Az Isten áldja a mi jó magyar hazát védő hőseinket, *Farkas Mária*!

Ilyen és ehhez hasonló, meghatározó szövegű lapokat küldöttek a homorudi kis tanulóknak azok a szeretett csomagokba, amiket a homorudi és ufjoki leventék gyűjtöttek össze. Minden dobozba cigaretta, olvasnivaló s egy-egy kis csöppség fogalmazásával, sajátkezűleg írt piros táborlap került.

S mentek a piciny szívek szeretett csomagjai messzi Oroszországba a Don partjára s a harcokból megedzett katonaszíveket melegség öntötte el, könnyes öröm ült meg a katonaharcoktól a kedves csomagok bontása közepette.

Farkas Mária levelét és csomagját egy rohamüteg kapta kézhez s az üteg parancsnoka kedves szívhez szóló levélben mondott köszönetet a homorudi kis magyaroknak. Így a levél:

Kedves Kis Mária!

Ma a tábori posta szeretett csomagokat hozott az ütegemnek és az egyikben volt a Te kedves kis lapod is. Nagyon megörültünk mindnyájan neki, mert idekint minden sorörömet okoz, ami hazulról jön. Köszönjük szépen azt, hogy gondolatok ránk és ezt az örömet szerzettétek nekünk. Bizony kedves kislányom hálát adhatunk mindnyájan a Jó Istennek, hogy itt harcolhatunk értetek és nem otthon van ilyen csunya háború. Rá sem merünk gondolni arra mi lenne veletek, ha mind ez otthon lenne. Égő falvak, hajléktalan emberek, akik sírva könyörögnek darabka kenyérért. A templomok lerombolva, az iskolák fölforgatva, mindenütt csak pusztulást látni. Reméljük a Jó Isten továbbra is megvéd Titeket és bennünket s hamarosan hazaségít és akkor már nem fog többet félni senki sem attól, hogy mind ez otthon is bekövetkezhet Magyarországon. Kedves Kislányom! Mi megfogjuk állni idekint a helyünket értetek, ahogy eddig is megálltuk. Titeket pedig arra kérünk, hogy Ti is tel-

Utolso stáció a hajóállomás. Az Erzsébet királyné kéményeiből vastag füstcsóva gomolyog. *Jávor János* állomásfőnök személyében újra örömmel üdvözölhetünk kedves mohácsi ismerőst. Kitüntető készséggel fogad bennünket és segítségünkre van a

jesítétek otthon a ti kis kötelességeitek. Tanuljatok szorgalmasan, legyetek engedelmesebbek, jó kis elemisták és esténként, ha lefeküsztek puha fehér kis ágycsákotokba, akkor gondoljatok egy pillanatra a Ti katonai bátyjaitokra, akik akkor mennek le éppen a Don folyó partjára, hogy messziről virrasztva őrizzék a Ti álmaitokat és mondjatok egy imát értük, kérve a jó Istent segítsen meg őket és vezérelje vissza minél hamarabb Magyarországra a szüleikhez, testvéreikhez, feleségükhöz, gyermekeikhez, vagy menyasszonyaikhoz.

Kedves kis lapodat mégegyszer köszönve összes tisztjeim, altisztjeim és tüzéreim köszönetét küldöm Neked és kedves tanítónéniteknek. *Csizi Molnár István* tüzérhadnagy. Tábori postája száma 219/43.

Farkas Mária és társai picinyke szívükkel örömet boldogságot varázsoltak a honvéd szívekbe példát mutattak, hogy ime e kicsiny magyarok is kivesszük részüket a nagy nemzeti kötelességükből. *Vörös Jánosné* tanítónő és lelkes tanítványai, valamint *Csizi Molnár István* hdgy példát mutattak miként kell kicsinynek és nagynak, bentinek és künntinek egygyé fornia a nagy nemzeti erőfeszítés idején, hogy megszülethessen a boldog magyar jövő.

Katonatemetés.

A német-magyar fegyverbarátság és bajtársiasság megható példáját adja az a levél, amit *Landy Ferenc* hadnagy, volt mohácsi, jelenleg újvidéki vámtiszt írt *Bálint Gyula* a mohácsi vámhivatal vezetőjének.

Gyönyörű idő van. Olyan melegen süt le a nap erre a vérről és könnyel áztatott és sóhajtással tele földre, hogy a legmelegebb nyári napokon is alig érezzünk nagyobb meleget. A hősi temető felé vitt az utam, amikor láttam, hogy temetés folyik ott és éppen egy magyar honvédet temet a pap. A hősi temető egy nagy parkban van, ahol árnyas fák árnyékában sokszáz német bajtárs mellett, 81 magyar honvéd alussza örök álmát a feltámadásig, de addig is imáikkal fent a Legfelsőbb Hadurnál imádkoznak fegyvereink dicsőségéért.

A megasott sír mellett fekszik bajtársunk koporsója. Egyszerű gyalulatlan deszkából készített festetlen koporsó rajta a legnagyobb dísszel: a magyar lobogóval. Jobbról balról hat-hat rothamsisakos honvéd áll, hogy megadja az utolsó tiszteletet annak, aki a legnagyobbat adta a Hazáért: az életét.

Itt nincs magyar pap, csak német, így egy német katolikus tábori lelkész jön eltemetni bajtársunkat... Kezdődik a szertartás. Az ősi katalikus szertartás örökszép könyörgése hallatszik ugyanekkor egy hatalmas német bombázó zúg el fejük felett, mintha ő is búcsúzni jött volna... Közben halkán pereg ajkaink között a Miatyánk.

Leteszik könnyes megilletődést a sírba a holttestet, beszenteli a pap a koporsót, megáldja azt a földet, amelyben nyugodni

fog bajtársunk, azt a földet, ahonnan annyi sok káromlás zúdult fel az Istenhez. Majd beszélni kezd a pap: Távol a hazától pihensz bajtársam, sok német bajtársaddal együtt, Te, aki már a magyar hadsereg hőse vagy, mindörökké. Búcsúzom Tőled édesanyád helyett, búcsúzom Tőled feleséged és gyermekeid helyett, legyen nyugodt az álmod, pihenj békében abban a földben, ahol véred is folyt. Szomorú családodnak legyen vigasza az, hogy Hazáért, egy szebb, boldogabb jövődért haltál meg, amelynek öröke hőse vagy. Nyugodjál békében. Amen.

Aztán letisztelgett, majd egy hantot dobott a sírra. Ulánna mi is és lassan rázúdult az orosz göröndje a koporsóra, hogy őrizze bajtársunk testét, aki meghalt, de csak testileg, mert szelleme, emléke örökké élni fog, mert a hazáért halt meg.

Odahaza sok temetésen voltam már, de ilyen meghatottság soha se velt erőm rajtam. Idekint, távol szereteteinktől, itt érzi igazán az ember: ma nekem, holnap neked. Itt, ahol nem tudni, hogy mikor jön a golyó, vagy szilánk, amely örökre lezárja az ajkát s lehunyatja a szemét. Itt valóban mindannyian Isten kezében vagyunk.

— **Hálaadó istentisztelet.** A belvárosi plébánia október hó 18-án, vasárnap 9 órakor tartja a fogadalmi templomban a terménybetakarítási hálaadó istentiszteletet. A körmenet 3/4 9 órakor indul a belvárosi templomból a fogadalmi templomhoz. Ezen alkalommal befolyó adományokat a Szociális Misszió és a szegény gondozó nővérek a városi szociális titkár útmutatása mellett a *szegények hadbavonulatak családjai között osztják szét.*

— **Kitüntetés.** A Kormányzó Úr a hazáért hősi halált halt *Takács István* póttartalékos honvédnak, az ellenség előtt tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a Magyar kisebbségi vitézségi érmet adományozta.

— **Eljegyzés.** *Lerch Klára* és *Varga István* ref. lelkész jegyesek.

— **Iskolalátogatás.** *Dr Fodor Ferenc* tankerületi főigazgató a mohácsi gimnáziumban 3 napos iskolalátogatást tartott, amelynek során a tanmenetet és az internást szemlélte meg. A látottak felett úgy a város polgármesterének, mint *Hites Ferenc* igazgatónak elismerését fejezte ki.

— **A múzeum gyarapodása.** A város életében valamikor jelentős szerepet játszott a molnár céh. Ennek ládáját, szabadalom levélét és egyéb iratait a *Toldy Károly* a múzeumnak adományozta. Néha *Gaisz Ferenc* főhadnagy tiszti revolverét *Gaisz Etelka* a múzeumnak adta. *Német József* mérsáros jégverme helyén nagy palikót talált, amit a múzeumnak adományozott. A múzeum vezetősege ezután is köszönetet mond az adományokért.

— **Ezüstmenyegző.** Szeptember 30-án, Homorudon tanítópár fogadta az Egyház áldását 25 esztendő házaságukra és életük munkájára: *Vörös János* igazgató tanító és neje *Rhosoczy Matild* tanítónő. Családi ünnepük őszi napját nem verte föl lakomás ünneplés hivalkodó zaja: csendben és imádságosan ünnepeltek, mert háború dúl, mint volt akkor... Mind annyi száz és száz tanító, ők is vállalták a tanyai tanító ugartörő áldozatos szerepét. Neveltek a Hazának nem csak családot, de népet is! — Mindenkiné mindenévé lenni apostoli jelszót vetíti vissza felénk a tanyai tanító élete, alkotása és népművelő munkája, amiben él és folytatódik nagy Széchenyink küldetése.

— **Halálozások.** *Köpf Gusztáv* ny. igazgató tanító folyó hó 7-én Budapesten meghalt. Temetése október hó 10-én volt a rákosi temetőben, nagy részvét mellett.

Rubint Ferenc ny. tűzoltó-alparancsnok október 11-én, 85 éves korában elhunyt. Temetése 13-án, kedden volt. Temetésén testületi tagok részét a mohácsi tűzoltóság, *Rubint Ferenc* hosszú esztendőken keresztül volt a mohácsi tűzoltóság alparancsnoka s halálával Mohácsnak egyik régi közismert személye szállt sírba.

Pakusz János életének 65-ik évében folyó hó 12-én rövid szenvedés után elhunyt. Temetése október hó 14-én volt nagy részvét mellett. Halálát özvegye *Pakusz Jánosné*, gyermekei *Dárdai Jenő* és *Pakusz Imre*, valamint kiterjedt széles rokonság gyászolja.

— **Credo-gyűlés.** Folyó hó 11-én tartotta evmegnyitó gyűlését a mohácsi Credo Egyesület. *Tihanyi János* apát plébános elnök üdvözlő szavai után a szép számban megjelent tagok jelenlétében *Patócs József* polg. isk. hitoktató tartott előadást „Krisztus küldetése” cím alatt. Fejtette Jézus Krisztus küldetését a mai fajbiológiai nézetekkel szemben. Kiemelve, hogy a Teremtő Isten, Jézust minden nemzet és faj fölé helyezte és minden ember üdvözítésére küldötte. „Mert Isten úgy szerette a világot, hogy egy szülött fiát adá érte.” Így azután Jézus minden nemzet Istene, aki felette áll a nemzeti és faji kérdésnek. És mi sem természetesebb, hogy az általa hirdetett és ez a kat. egyház által tovább hirdetett krisztusi tanítást főleg helyezte a nemzeti és faji kérdéseknek. Így biztosította Jézus tanítását mindama eszmékkel szemben, melyek faji alapon meghirdették a nemzeti egyházak eszméit. Mert az Aki a Szentlélektől fogant és Szűz Máriától született, az mentes minden földi ember születési, nemzeti és faji adottságaitól. Ő az Isten tervének a megvalósulása. Isten báránya, maga az Ige, mely testet öltött. Az előadó fejtegetését örömmel hallgatták a megjelentek. Majd az elnök indítványára a mohácsi Credo minden tagja belépett a Szent Miklós Szövetség Uniójába, melynek célja a meghódított orosz területeken élő görögkeleti felekezetek egyesítése Jézus zászlaja alá. A gyűlés imával ért véget.

— **Levél jött messze Oroszországból.** Kedves Hozzátartozóinkkal és ismerőseinkkel közöljük, hogy aggodalomra semmi ok nincs. Jól érezzük magunkat és szeretettel gondolunk haza. A viszontlátás reményében meleg üdvözlőnként küldjük. — *László Iván, Vőd János, Pintér Péter.* Tábori postasz. 254/19.

— **Hitközségi gyűlés.** A r. k. Egyházközség október hó 12-én, vasárnap tartott közgyűlése tudomásul vette, hogy az elemi iskola VII—VIII. osztályaival kapcsolatban kért tanerő felállítására vonatkozó kérelmet a minisztérium nem hagyta jóvá. Miután azonban a tanfelügyelőség a két osztály felállítását kívánatosnak és szükségesnek tartja, a képviselőtestület megbízta *Úrkövi József* külvárosi tanítót mindkét osztály vezetésével. E határozat alapján úgy a VII., mind a VIII. osztály megnyílik és a tanítás a külvárosi elemi iskolában lesz mindennap, csütörtök kivételével. A VII. osztály tanítás ideje d. e. 8—11, a VIII. osztály pedig d. e. 11-től d. u. 2 óráig. Az alsókandai iskolában a képviselőtestület *Völgyesi Jenő* katonai szolgálat miatt *Zátony Mária* tanítónő megbízatását meghosszabbította. Tudomásul vette a képviselőtestület, hogy a rihei iskolához hirdetett tanítói állásra pályázat nem érkezett, ezért a kérdés ideiglenesen úgy oldja meg a képviselőtestület, hogy a tanítással *Becker Lajos* vagy *Jakab Gyula* szigeti tanítókat fogja megbízni Mohácsról eltávozott *Kuzmics Ferenc* és *Német Ferenc* képviselőtestületi tagok helyére a közgyűlés *dr Pap Ferenc* városi gazd. tanácsnok és *dr Németh János* városi tiszt. orvos meghívását javasolta a felügyeleti hatóságnak. Tudomásul vette a képviselőtestület, hogy a hadiárva segélyezésével kapcsolatban megszavazott hozzájárásért a m. kir. Honvédelmi miniszter köszönetét fejezte ki az egyházközségnek. A nyár folyamán az alsókandai iskolában az Első Dunagőzhajózási Társaság Leányköre ingyen elhelyezést nyert, amiért a Leánykör a hitközségnek köszönetét fejezte ki *Szekeress Márta* vezető 50 P-öt adományozott iskolai célokra. *Stranczinger Sándor* indítványozta a képviselőtestületnek, hogy keresse meg a közgyűlés a Baross Szövetséget, miszerint tegyen a kormányzatnál olyan lépéseket, hogy kegyszerek és kegytárgyak árusítása kivéssék a zsidó kereskedők kezéből és azokat kizárólag csak keresztény kereskedők árusíthassák. Az indítványra vonatkozóan elhatározta a közgyűlés, hogy előbb felkéri a Baross Szövetséget, állapítsa meg, mik sorolások pontosan a kegyszerek és kegytárgyak körébe. Néhány kisebb jelentőségű tárgy elfogadása után a közgyűlés véget ért.

— **Elsőtétítés 1/2 9 órakor.** Október hó 16 napjától kezdődően a honvédelmi minisztérium légóltalmi csoportfőnökének rendeletere értelmében a magánvilágítás (lakóházak és egyéb épületek), valamint a járművek elsötétítését az ország egész területén egységesen 20 óra 30 perckor kell végrehajtani.

— **Nagy az érdeklődés a vöröskeresztes kivánsághangverseny iránt.** Vasárnap délután 6 órakor a városi színpadon rendezendő vöröskeresztes kivánsághangverseny iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánult meg s már igen sok jegy kelt el elővételben. Eltekintve a hangverseny nemes céljától, műsorának változatossága pompás szórakozást fog nyújtani a hallgatóknak. Mindazok, akik meghatározott helyet kívánnak maguknak biztosítani, ezen kívánságukat haladéktalanul jelenítsék be *dr Pap Ferenc* gazdasági tanácsnoknál, mert az előadás előtt a jegypénztárnál már e kérelmek teljesítésére nem igen kerülhet sor, tekintettel a nagy érdeklődésre. *Tekintettel a fél 9 órakor kezdődő elsőtétítésre a hangverseny pontosan 6 órakor kezdődik, mert 8 órára be kell fejezni.*

— **Ellátatlan sertéstulajdonosok figyelmebe.** A Varos Közellátási hivatala felhívja takarmánnyal el nem látott sertéstulajdonosokat, hogy takarmányvásárlására szükséges engedélyt Baranyavármegye főispánja adja ki, miéltis erre vonatkozó kérelmet a város polgármesteri hivatalában kell beadni. A kérelemben meg kell jelölni azt a termelőt, akitől takarmányt beszerezni óhajtja. Csak azon kérelem nyer elbírálást, amelyben a termelőt meg nevezik. Csak azon termelőtől lehet takarmányt vásárolni, aki beszoállításra kötelezettségének már eleget tett. Kívánatos, hogy e kérelmeket minél előbb adják be a sertéstulajdonosok, annál is inkább, mert tömeges igénylés esetén esetleg a kormánybiztosság, tekintve a mohácsi járás magas beszoállításra kötelezettségét, engedélyt ad arra, hogy az ellátatlan sertéstulajdonosok takarmány szükségletét a beszoállításra kötelezett mennyiségből a Hombárból utalja ki.

— **A tejszállításra vonatkozó rendelkezések.** A legújabb rendelkezések értelmében az a tejtermelő (tejszövetkezet) és tejiparos, aki az 1942. évi szeptember hó 30. napjáig tejiparosnak, tejet, vagy tejszint szállított, köteles a szállítást 1943. évi december hó 31-ig változatlan feltételek mellett — a hatóság által megállapított áron szállítani. A szállítási szerződés felbontását, módosítását, vagy új szerződés kötését abban az esetben lehet kérni, ha a szerződő fél viszonyaiiban olyan változás áll elő, amely a szállítási kötelezettség teljesítését egyáltalán nem, vagy csak valamelyik fél súlyos károsodásával teszi lehetővé. Ilyen esetekben indokolt kérvényeket az ok felmerülését követő harminc napon belül kell a Tejtermelők Országos Szövetségéhez benyújtani.

— **Zsirellátás.** A város zsirellátás igen korlátolt, miéltis ismételt felhívja a város közellátási hivatala, mindozokat, akik sertést vágtak, de azt nem jelentették be s ennek következtében zsirellapot kaptak, azt haladéktalanul szolgálatassák vissza, mert ellenkező esetben azok ellen eljárás indul meg.

— **Meghosszabbították a ruhánemű küldésének határidejét.** A postahivatal értesíti az érdekelteket, hogy a harctérre szánt ruháneműek október hó 24-ig még feladhatók.

— **Virágzik az orgona.** Horváth Ferenc ny. járásbírói altszék kertjében másodszer virágzik az orgona.

— **Középitkezések.** Az Országos Levente Központ megkezdte a szigeti országos levele vízitelep építkezését. — A Mohácson létesítendő gabonárház ügyében az illetékes minisztérium szakközegei megkezdtek a terepfelvételezési munkálatokat.

— **Zongora tulajdonosok figyelmebe.** Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a napokban Mohácsra érkezem és úgy mint azelőtt is zongora hangolást és javítást végallok. Hangolás tisztítással 12 pengő és javítások megállapodások szerint legolcsóbb árban. Szíves pártfogást kér: *Ébert Bernát* zongora hangoló és javító, a bécsi cs. és kir. udvari operaház volt másodhangolója. Jelentkezni lehet: *Fridrich Oszkár* könyvkereskedésében.

— **Anyakönyvi bejegyzések** 1942. évi október hó 9-től október hó 16-ig

Születések: Sági József István, Litter Julianna, Hegyháti János Béla, Lincz József Antal, Seregi Mária, Lovas Erzsébet, Lusinsz Anna, Czernics István.

Házasságkötések: Kulutác Máttyás és Borics Katalin, Bógó Perenc és Karapancsi Katalin, Szücs Pál és Csataj Erzsébet, Janotka Ferenc és Bali Mária.

Halálozások: Szurcsik Péter 82 éves, Sztrímác Péter 50 éves, Kolompár Erzsébet 1 hónapos, Rubint Ferenc 85 éves, Gaál Sándor 67 éves, Pakusz János 64 éves, Wittenberger Béla 57 éves, Bakó István 79 éves.

SPORT.

Vasárnap ismét idegenben küzd az MTE a bajnoki pontokért. Ezuttal a Pécsi Postások csapata lesz az ellenfél. A mérkőzés kimenetele nyílt.

— Az utánpótlás csapata Vilányban játszik.

— **Pélmonostori SC—MTE 3:1 (1:1)**
Pélmonostor, I. o. b. Vezető: Lugosi:

Szép és érdekes mérkőzést vívott a két csapat, melyből megérdemelten került ki győztesen az otthoni csapat. Az első félidőben az eredményhez híven kiegyensúlyozott volt a játék. A vezetést a pélmonostoriak szereztek meg a 20. perc táján, amit Németh rögtön egyenlített. Fordulás után a hazaiak állóképessége döntötte el a 2 pont sorsát. Még két gólt rugtak és ezzel 3:1 re alakították a végeredményt. Az MTE veresége nem szégyenteljes hiszen Pélmonostor tavaszszal, itthon is 3:1 re győzte le a jobb MTE-t. A csapatban voltak jó egyéni teljesítmények, de voltak — különösen elől — „őreguras“ játékosok, akik csak csendes nézői voltak a játéknak.

— **Kapható már burgonyavásárlási engedély.** Mindazok a fogyasztók, akik a burgonyaszükségletüket termelőtől kívánják beszerezni, azt csak vásárlási engedéllyel tehetik meg. A vásárlási engedélyt a közellátási hivatal állítja ki. A vásárlási engedély kérésekor meg kell nevezni azt a termelőt, akitől a fogyasztó a burgonyát vásárolni kívánja.

Felelősszerkesztő:
DR SZKLADANYI LÁSZLÓ
Laptulajdonos és kiadó:
FRIDRICH OSZKÁR

Vásárolja Ön is
azt a varrógépet,
melyet az egész
világ vásárol:

VERITAS-t!

Körzetképviselő:

BAUER KÁROLY

vaskereskedő

MOHÁCS.

Nyílttér.

(Az ezen rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Hosszu József Mohács, Drágyfy utca 34. sz lakós gondnokoltért semmi néven nevezendő felelősséget nem vállalok és érte semmit ki nem fizetek.

Mohács, 1942. október 10.

Vankovics János
gyámja.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik drága jó férjem

SZÉPE GYÖRGY

gyámságán résztvettek s szomorúságomban vigasztaló részvételeket fejezték ki, fogadják hálás köszönetemet.

Özv. Szépe Györgyné

Köszönetnyilvánítás.

Alulírottak, úgy a magunk, mint az egész rokonság nevében köszönetet mondunk mindazoknak, akik édesapánk elhalálása alkalmából részvétl kifejezésükkel, a temetésen való megjelenésükkel vagy virág küldésével fájdalomukat enyhíteni igyekeztek.

A Tüszölt testületnek a temetésre való kivonulásáért külön köszönetet mondunk.

Rubint József

Özv. Márton Jánosné

Merkner Lambertné

Bútorozott utcai szoba

a z o n n a l k i a d ó.

Arany János utca 4.

ELADÓ: Kertnek föld. (Fülelalkalmas 563 ööl, mülekert.)

Bővebbet: Vörösmarti utca 69. sz. alatt.

Az Emmert-féle „Cseleptak“ csárdában

CSAPOS kerestetik.

Hirdetmény.

A Mohácsi Gazdakör Rózsa utcai körhelyiségében egy teljes SZINPAD-FELSZERELÉS és egy PING-PONG ASZTAL eladó. Érdeklődni lehet a kör helyiségében, Rózsa utca 23. szám alatt.
Elnökség.

Piaci árak: a szerdai heti piacon:

Buza	30.— P
Rozs	28.— P
Takarmányárpa	24 50 P
Sőrárpa	28.— 31.— P
Zab	27.— P
Morzolt tengeri	19 20 P
Tengeri csöves új	14 — P
Bab, fehér	59 — P

Élősertés árak:

145 kg. vagy nehezebb I. r.	2.10 P
130 „ „ „	I. r. 2.05 P
115 „ „ „	I. r. 2.02 P
100 „ „ „	I. r. 1.98 P
100 „ „ „	II. r. 1.94 P
80 „ v. neh. sonkasüldő	1.98 P
145 „ vagy nehezebb II. r.	1.92 P
145 „ kevesebb	II. r. 1.86 P

Dietás kosztot ad

u r i a s s z o n y.

Cím a kiadóhivatalban.

ÉRTESETÉS!

Tisztelettel értesítem Mohács város és környéke kölgközönségét, hogy Mohácson, *Felső Dunasor 14. sz. alatt*

női divatszalon

nyitottam. Szíves pártfogást kér

Duits Mária.

Ugyanitt tanonc felvétetik.

2000 kéve nád

kis tételekben is e l a d ó

Felső Dunasor 21. sz. alatt.

Baranya vármegye László közkórháza, Mohács.

710/1942 gh. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Baranya vármegye László közkórháza Mohácson nyilvános versenyárgyalást hirdet az 1943. évi január hó 1-től 1943. évi december hó 31-ig terjedő időben, az 50 000/1934 K. M. sz. Köszállítási Szabályzatba foglaltak szerint szállítandó, alább felsorolt élelmicikkekre:

1. mészáros és hentesárura
 2. kenyér és péksüteményre
 3. tej és tejtermékekre
 4. tojásra
 5. liszt és búzadarára
 6. fűszer- és gyarmatárura.
- Ajánlatot a csoportokon belül egyes cikkekre is lehet tenni. Az ajánlatokat szabályszerűen felblyegezve, zárt és lepecsételt borítékban elhelyezve és a következő felírással ellátva „Ajánlat Baranya vármegye László közkórháza által 710/1942. gh. sz. alatt meghirdetett mészáros és hentesárura, stb.“

Az ajánlatok 1942. évi november hó 3-án délelőlt 11 óráig nyújtandók be a kórház gondnoki hivatalába, ugyanazon a napon déli 12 órakor bizottság előtt bontatnak fel.

Részletes szövegű versenyárgyalási hirdetmény, valamint az ajánlati űrlap és a szállítási feltételek a kórház gondnoki hivatalában (Mohács, II. Lajos utca) a hivatalos órák alatt (délelőlt 8—12 óráig) díjmentesen megtekinthetők, illetve beszerezhetők.

Az ajánlat benyújtásával egyidejűleg bánatpénzt kell letenni. Mohács, 1942. október hó 8.

Dr Mihályfy István s. k. igazgató-főorvos.